

Voortgang Lokaal preventieakkoord Echt-Susteren Samen Gezond 2022-2023

Op 23 september 2021 is in Echt-Susteren een lokaal preventieakkoord gesloten. De gemeente heeft de samenwerking opgezocht met partners zoals GGD Limburg-Noord, Stichting Menswel, Connect College en de KinderKOOKschool om zich zo meer in te zetten op (gezondheids)preventie. In het uitvoeringsprogramma, vastgesteld op 7 juni 2022, zijn met betrekking tot de diverse thema's actiepunten vastgelegd. Dit document geeft een beeld over de activiteiten die zijn ondernomen of interventies die zijn uitgevoerd vanaf augustus 2022 tot en met december 2023.

- JOGG

JOGG staat voor Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst (voorheen Jongeren Op Gezond Gewicht). Bij de start in september 2022 is er een JOGG team samengesteld, dat bestaat uit de JOGG regisseur (rol belegd bij Menswel voor gemiddeld 13 uur per week), de beleidsmedewerker gezondheid van de gemeente (4 uur per week) en een tijdelijke adviseur/coach vanuit de landelijke JOGG organisatie. Er is een netwerkanalyse gemaakt die in kaart moest brengen welke partijen in Echt Susteren bezig zijn met gezonde leefstijl. De JOGG regisseur heeft diverse trainingen gevolgd en deelgenomen aan congressen zoals de week van de mediawijsheid in Roermond en Jong Leren Eten. Tevens heeft de JOGG-regisseur deelgenomen aan de JOGG regio overleggen met de 9 JOGG gemeenten uit Noord- en Midden-Limburg. Het JOGG team heeft een voorlopig uitvoeringsplan 2023-2024 gemaakt (zie bijlage). Hierbij een eerste overzicht van de acties en activiteiten die in het kader van JOGG ondernomen zijn:

- Kennismaking netwerk onderwijs en sport.
- Oplevering Plan van aanpak
- Afstemmings- en kennismakingsoverleg met wethouder. Wethouder wil meer betekenen voor JOGG en gedachtengoed uitdragen in de vorm van ambassadeurschap
- "Kick off JOGG Echt Susteren" met wethouder op 1 maart jl. op basisschool De Driepas
- Enthousiasmeren netwerk voor deelname aan:
 - nationaal schoolontbijt
 - EU schoolfruit
 - Week van de mediawijsheid
 - Peuter4daagse en Kleuter4daagse in de week van de gezonde jeugd (12-16 juni 2023)
 - Deelname waterfabriek WML
 - Groenteboxjes

Binnen de JOGG omgevingen Thuis, School, Buurt, Sport en vrije tijd, Werk en Media:

Thuis

Landelijke primeur: Regionale Samenwerking met JGZ in alle gemeenten van Midden- en Noord-Limburg om de (ouders van) allerjongsten in het eerste levensjaar via het consultatiebureau tools aan te reiken voor het eten van groente, het drinken van water en het stimuleren tot bewegen.

School

- Inventarisatie activiteiten scholen op het gebied van gezonde leefstijl
- Samenwerking met gezonde schooladviseur en overleg met alle scholen gehad
- Kickoff JOGG Echt-Susteren op basisschool
- Borging The Daily Mile op Basisschool de Driepas
- Peuter4daagse 2023; 5 locaties met 127 peuters hebben hieraan deelgenomen (in 2022 waren dit 2 locaties en in 2024 alle MIK locaties). Aan de kleuter4daagse heeft 1 basisschool deel genomen met 35 kleuters.

- EU-schoolfruit: 3 basisscholen namen deel aan EU-schoolfruit in 2022/2023. Recentelijk is dit voor het schooljaar 2023/2024 nogmaals onder de aandacht gebracht bij de basisscholen. Dit heeft geresulteerd in 6 basisscholen die inmiddels deelnemen aan schoolfruit, van 1 basisschool loopt de aanvraag nog.
- Nationaal schoolontbijt: slechts 1 kinderopvang organisatie uit de gemeente deed in 2022 mee (in 2021 6 locaties waaronder 5 basisscholen). In november 2023 namen 6 basisscholen deel. Het Nationaal schoolontbijt zal in het komende schooljaar (2023/2024) opnieuw onder de aandacht worden gebracht.
- Overleg met Connect College en inzet op Open Dag, vervolg aan inzet smaaklessen
- Groentebboxjes: bewezen effectieve groentebboxjes aanpak waardoor kinderen op de kinderopvang significant meer groente proeven en eten. 8 BSO-organisaties gaan hiermee aan de slag.

Buurt

Overleg met beleidsmedewerker ruimtelijke ordening in het kader van het speeltuinenbeleid. Met de medewerker is gesproken over de mogelijkheid om speeltuinen rookvrij te maken, voor zover deze dat nog niet zijn. Verwezen wordt naar het thema "Rookvrije Omgeving" verderop in deze informatiebrief.

Sport en vrije tijd

Teamfit is een aanpak vanuit JOGG waarbij een coach in gesprek gaat met een organisatie om samen te bekijken op welke wijze de sport/speelomgeving gezonder gemaakt kan worden. Thema's die besproken worden zijn onder meer gezonde voeding (kantine), alcoholbeleid en rookvrije omgeving. In december 2022 werd een eerste informatieve bijeenkomst georganiseerd voor 7 verenigingen en ondernemers die in Leisurpark In de Bandert gevestigd zijn. Verder zijn er in oktober 2023 2 sport- en cultuurdagen voor brugklassers van het Connect College georganiseerd. Aan de sportdagen, die op 12 en 13 oktober plaatsvonden op Leisurpark In de Bandert namen in totaal 330 leerlingen deel. 12 sportaanbieders verleenden hun medewerking. Tijdens de dagen was er ook aandacht/promotie voor het drinken van water en het eten van fruit. Deelnemers ontvingen tevens een overzicht van mogelijkheden om te sporten in Echt-Susteren (en in de kernen Maasbracht, Ohé en Laak en Stevensweert van de gemeente Maasgouw). De gemeentelijke verenigingsondersteuner wordt betrokken bij de verdere doorontwikkeling van sport- en beweegactiviteiten in de preventieve sfeer.

Werk

In het voorjaar van 2023 heeft een interne sessie integrale samenwerking plaatsgevonden met 15 beleidsambtenaren van de gemeente. Doel was het nagaan en afstemmen welke raakvlakken er op de diverse beleidsterreinen zijn met JOGG en hoe deze in de toekomst te implementeren. Opmerkelijk: beleidsmedewerkers vroegen specifiek naar de mogelijkheden voor uitbreiding van het vitaliteitsbeleid voor gemeenteambtenaren. De sessie werd door alle deelnemers als waardevol en bruikbaar bestempeld.

Media

- Aandacht Media Ukkie Dagen maart 2023
- Week van de mediawijsheid november 2022 (symposium Roermond) en achterban geïnformeerd
- Communicatie: aandacht voor kick-off en peuter4daagse in de media, actieve wethouder op social media.

MQ Scan

Ruim 22% van de kinderen in Nederland heeft een motorische achterstand. Dat blijkt uit het onderzoek 'motoriek peiling 2022', uitgevoerd door de Haagse Hogeschool. Dit versterkt het beeld dat steeds meer kinderen slechter bewegen. Verschillende onderzoeken laten zien dat kinderen met een goede motoriek zich over het algemeen fitter voelen, mentaal en sociaal beter functioneren én een positiever zelfbeeld hebben.

Om de motorische vaardigheden van kinderen beter in beeld te krijgen werden er in 2023 twee MQ scans uitgevoerd op twee basisscholen in onze gemeente: basisschool De Driepas en

basisschool In 't Park. De scan monitort de motoriek van kinderen en kan dus bijdragen aan het vroegtijdig signaleren van eventuele motorische achterstanden. Hiermee krijg je gefundeerd inzicht in het motorisch niveau en de ontwikkeling op de lange termijn. De eerste resultaten worden nu in kaart gebracht.

- HealthyLIFE

Binnen onze gemeente is in het najaar van 2021 gestart met de gecombineerde leefstijlinterventie healthyLIFE. De interventie houdt in dat volwassenen met overgewicht / obesitas op verwijzing door de huisarts kunnen deelnemen aan een programma dat uit 2 onderdelen bestaat, namelijk een 14 weken durend beweegprogramma en een informatief programma onder leiding van een leefstijlcoach waarin gestreefd wordt naar een structurele gedrags- en leefstijlverandering.

Het leefstijlprogramma wordt bekostigd vanuit de basisverzekering. Het beweegprogramma wordt bekostigd door de gemeente. Het doel van het beweegprogramma binnen healthyLIFE is om de deelnemers (opnieuw) kennis te laten maken met een actieve leefstijl /structurele sportdeelname. De meeste deelnemers hebben weinig tot geen ervaring met bewegen of weten niet hoe ze de eerste stap moeten zetten. Ook horen we van leefstijl- en beweegcoaches regelmatig andere oorzaken om niet te bewegen zoals bijvoorbeeld schaamte of het ontbreken van de financiële middelen.

Gedurende het beweegprogramma gaat de beweegcoach met de deelnemers individueel in gesprek. Hierbij stimuleert de beweegcoach de deelnemer om op zoek te gaan naar passend beweegaanbod, zodat de deelnemer ook na afloop van het beweegprogramma één of meerdere wekelijkse beweegmomenten heeft.

Het is mooi om te zien hoe de beweegcoaches en de coördinator van Menswel de groepen hebben begeleid. Tijdens de gesprekken en interviews die Ecsplora heeft met Menswel, komt duidelijk naar voren dat de medewerkers van Menswel veel energie steken in de doorstroom naar regulier beweegaanbod. Daarnaast wordt de samenwerking als prettig ervaren en denkt Menswel mee in kansen en manieren om healthyLIFE te verbeteren.

Van het beweegprogramma zijn de eerste resultaten inmiddels bekend (zie bijlage). Uit deze evaluatie is gebleken dat er 268 doorverwijzingen zijn gedaan door de huisartsen, waarvan uiteindelijk 201 deelnemers daadwerkelijk zijn gestart met het beweegprogramma. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers is 56 jaar.

De redenen waarom de overige 67 niet zijn gestart hebben vooral met intrinsieke motivatie en privéomstandigheden te maken.

Gedurende het traject zijn 48 mensen vroegtijdig gestopt en hebben 15 deelnemers afgezien van deelname. 138 deelnemers hebben het volledige beweegtraject afgerond.

Hiervan zien we dat 83 deelnemers een structureel vervolg geven aan het beweegprogramma. Een mooi resultaat van 60% wat te danken is aan de persoonlijke aandacht die wordt gegeven door de beweegcoaches. De verwachting is dat dit percentage in de toekomst hoger gaat uitvallen. Dit heeft te maken met het feit dat er geen beperkingen meer zijn rondom corona, wat in de eerste groepen wel het geval is geweest. De doorstroom heeft voornamelijk plaatsgevonden naar activiteiten zoals MBVO (Meer Bewegen Voor Ouderen), wandelgroepen, beweegprogramma Stelvio Zorg en zwembadactiviteiten.

Corona en Saxenda

Met betrekking tot uitval zien we aan het eind van het 14 weken beweegprogramma dat er 48 deelnemers vroegtijdig zijn gestopt. De reden om het beweegprogramma niet af te ronden ligt vooral in een verandering in de privéomstandigheden. Hier speelt vaak gezondheid een doorslaggevende rol. Echter zien we in de eerste groepen die eind 2021 zijn gestart dat ook de benodigde QR-code of op dat moment geldende coronaregels ervoor zorgt dat deelnemers stoppen. Dit is overigens in lijn met landelijke ontwikkelingen.

Daarnaast speelt een landelijke ontwikkeling een belangrijke rol. Sinds april 2022 wordt namelijk het gewicht reducerend medicijn Saxenda vergoed door de zorgverzekeraar, indien blijkt dat de gecombineerde leefstijl interventie niet succesvol is. Dit heeft ervoor gezorgd dat er in die periode deelnemers zijn gestart die niet intrinsiek gemotiveerd waren en andere verwachtingen hebben

bij het leefstijlprogramma. Gelukkig heeft deze ontwikkeling zich niet doorgezet en zijn de regels rondom het verkrijgen van het betreffende medicijn in positieve zin gewijzigd.

Na een piek aan deelnemers in 2022 nam medio 2023 het aantal doorverwijzingen ineens af. Uit gesprekken met de huisartsen is niet duidelijk wat de reden hiervoor is. In 2023 is 1 groep van 16 deelnemers gestart, waarvan 6 zijn afgefallen. In juni is een tweede groep van 15 deelnemers gestart. Er is medio 2023 extra ingezet op communicatie rondom HealthyLIFE om de interventie weer opnieuw onder de aandacht te brengen bij inwoners, maar ook bij doorverwijzers. In november 2023 stonden er 8 inwoners op de wachtlijst.

- Rookvrije omgeving

In het lokale preventieakkoord is afgesproken dat de gemeente Echt-Susteren een bijdrage gaat leveren aan de doelstellingen van de "Rookvrije Generatie 2040". In dat jaar roken geen jongeren meer en wordt ook niet meer gerookt in de buurt van kinderen en jongeren, niet meer bij de sportclub, in de speeltuin en op het schoolplein.

Op het gebied van rookvrije omgeving zijn er overleggen geweest met de beleidsmedewerker ruimtelijke ordening in het kader van het nieuwe speeltuinenbeleid en rookvrije speeltuinen. Ook heeft in dit verband overleg plaats gevonden met de MER. Er is gekeken of het rookvrij maken van bepaalde gebieden (bijvoorbeeld rondom scholen) kan worden meegenomen in de actualisatie van de APV. Er blijken echter wat (juridische) haken en ogen aan te zitten die uitgezocht moeten worden. Er dient onder andere opgelet te worden dat geen sprake is van een doorkruising van de Tabakswet. Daarnaast moet ook worden nagedacht over de handhaving, financiering van de borden en de gebieden. Ook zijn er nog andere mogelijkheden om rookvrije gebieden binnen openbare ruimtes te realiseren.

Aangezien bij de start van het uitvoeringsprogramma de MER in de afrondende fase van de nieuwe APV zat was het voor nu niet haalbaar om dit mee te nemen. Bij de volgende actualisatie zal opnieuw bekeken worden of het een optie is om rookvrije gebieden op te nemen in de APV. Wel zijn er gesprekken geweest met TeamFIT (JOGG) om met maatschappelijke / sportorganisaties om tafel te gaan om hen te adviseren rondom een rookvrije omgeving (zie ook onder paragraaf JOGG). EVV en Igor Stel zijn momenteel benaderd door Teamfit aanjager Andre Mosterd.

- Eenzaamheid

Bij de keuze voor de thema's in het preventieakkoord toonden cijfers aan dat met een percentage van bijna 60% het aantal inwoners die eenzaamheid ervaren relatief hoog was. Naar aanleiding van deze cijfers hebben we de GGD gevraagd om te kijken naar de achterliggende factoren rondom deze cijfers. Overal waar een plan van aanpak rondom eenzaamheid staat beschreven is de eerste stap de huidige situatie in kaart brengen, bedoeld als aanzet voor een discussie waarbij we uiteindelijk moeten bepalen waar we ons op gaan richten.

Binnen eenzaamheid wordt onderscheid gemaakt tussen sociale en emotionele eenzaamheid. Sociale eenzaamheid betreft onvoldoende contacten met andere personen in de naaste omgeving, emotionele eenzaamheid gaat over het gemis van een intieme band. Een partnerrelatie kan sociale eenzaamheid niet opheffen. 40% is sociaal eenzaam, 30% is emotioneel eenzaam.

Uit de meest recente gezondheidsmonitor * blijkt dat eenzaamheid veel voorkomt. In de gemeente voelt 53% van de inwoners van 18 jaar en ouder zich matig tot sterk eenzaam. Dat is meer dan in de regio (48%) en meer dan in Nederland (49%). Eenzaamheid komt bij de 65-plussers het vaakst voor. In 2022 is zeer sterke eenzaamheid in de gemeente licht gestegen ten opzichte van 2020. Van de groep die zichzelf als eenzaam beschouwt krijgt 32% al hulp, 52% wil geen hulp en slechts 16% vindt zichzelf eenzaam én wil hulp.

Bestaande (erkende) interventies zijn Creatief Leven of bijvoorbeeld het Grijze Koppen orkest. Het opmerkelijke is dat wij als gemeente al veel initiatieven hebben die betrekking hebben op het intensiveren van sociale contacten en het verminderen van eenzaamheid, denk aan de Huiskamer(Plus) projecten, gemeenschapshuizen, activiteiten van seniorenverenigingen etc.. De vraag die ontstond was: wat kunnen c.q. moeten wij nog meer inzetten om eenzaamheid aan te pakken, vooral ook omdat eenzaamheid een beleving is die per persoon kan verschillen? Mensen

kunnen betekenisvolle sociale contacten hebben of een zinvolle invulling van hun dag (denk aan vrijwilligersactiviteiten, sport- of wandelclub, huiskamerbezoek) en zich toch eenzaam voelen. Bijvoorbeeld door het verlies van een partner of het niet in de nabijheid hebben van kinderen of andere familieleden, verlies van een baan of het hebben van een beperking of ziekte. Door de inzet van het landelijk programma Welzijn op Recept in 2024 (zie ook onder Welzijn op Recept), verwachten we meer grip te krijgen op deze doelgroep, met als doel gevoelens van eenzaamheid te verminderen.

- Welzijn op Recept (WOR)

Voor het onderdeel Welzijn op Recept was aanvankelijk het plan dat we aan de slag zouden gaan met een afgeleide vorm van het landelijk programma. Bij een eerste inventarisatie bleek al snel dat wanneer we dit goed vorm wilden geven het beschikbare budget te beperkt zou zijn. Daarom is als eerste stap gekozen om de budgetten voor 2022 en 2023 samen te voegen, om zo alsnog in 2023 te kunnen starten. Echter eind 2022 werd een nieuw gezondheidsakkoord, het GALA, en een bijbehorende brede SPUK regeling aangekondigd, ter vervanging van de uitvoeringsbudgetten lokale preventieakkoorden. Er is besloten af te wachten welke financiële middelen er ter beschikking zouden komen vanuit de brede SPUK en wat de voorwaarden voor het onderdeel Welzijn op Recept zouden gaan zijn, dat één van de vijf ketenaanpakken blijkt te zijn. Nu dit bekend is, zijn er de eerste gesprekken gevoerd met de huisartsen, de GGD, Menswel en Maatschappelijk werk. Welzijn op Recept zal onderdeel worden van de doorontwikkeling Sociaal Domein en hier ook in meegenomen worden. Het voornemen is om met WOR in de vorm van een pilot te starten per 2024, waarbij 2023 moet worden gezien als aanloopjaar.

- Campagne Kindpakket

In het kader van het thema armoede bleek dat er vanuit de gemeente veel regelingen en voorzieningen zijn maar dat er in verhouding nog weinig gebruik gemaakt wordt hiervan. Dit kan meerdere oorzaken hebben, denk aan schaamte, het niet op de hoogte zijn van de mogelijkheden of laaggeletterdheid. Daardoor is er een intensieve campagne gevoerd om de regelingen vanuit het Kindpakket opnieuw en op een meer toegankelijk wijze onder de aandacht te brengen. In 2022 zijn de regelingen goed tegen het licht gehouden en is er gewerkt om ze op een laagdrempelige, heldere manier op een flyer te zetten om zo hiermee de inwoner te kunnen bereiken. De nieuwe flyer geeft een helder overzicht van de mogelijkheden voor kinderen uit gezinnen met een lager inkomen. De flyer is in 2023 breed binnen de gemeente Echt-Susteren verspreid op scholen, het AMW en Menswel, en bij de sociale wijkteams. Ook is hier aandacht voor geweest via publicaties in 't Waekblaad, op social media en via de jongerenwerkers.

Verjaardagsvoucher

Voor een bedrag van 150 euro kan een (kind uit een) minimagezin een verjaardagsvoucher aanvragen en besteden bij diverse lokale organisaties. Meest recent is hierbij aangesloten De Gouden Toekomst en we sturen proactief aan het begin van elk kalenderjaar naar alle minimagezinnen (met kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar) met een uitkering een voucher toe per post. Deze mogelijkheid wordt continue onder de aandacht gebracht bij belangrijke partners, zoals Studiekern, Stichting Leergeld en Jeugdfonds Sport en Cultuur. In 2023 zijn er tot nu toe 39 vouchers verzilverd. Dit aantal kan nog oplopen wanneer organisaties later de verzilverde vouchers indienen.

Kinderkledingdagen

Op 12-13 juli alsook op 8-9 november 2022 vonden de Kinderkledingdagen plaats in samenwerking met Kledingbank Limburg en Servicecentrum MER Sociaal Domein. In 2022 zijn er 192 kinderen in een nieuwe set (winter)kleden gestoken.

In 2023 vonden op 24 mei alsook op 1 november 2023 de Kinderkledingdagen plaats. In 2023 zijn in totaal 243 winter- of zomer kledingpakketten uitgedeeld aan kinderen.

Tweedehands fiets & laptop

Dit betreft het eenmalig verstrekken van een fiets en laptop zodra kinderen uit minima-gezinnen van de basis- naar de middelbare school gaan. Zowel de laptop alsook de fiets kunnen het hele jaar door worden aangevraagd. In 2022 zijn 7 laptops en 10 fietsen verstrekt. In de eerste helft van 2023 zijn in totaal 5 fietsen en 3 laptops verstrekt.

Er wordt weinig gebruik gemaakt van de laptopregeling. Veel scholen bieden zelf ook een (gratis) laptopregeling aan. Dit telt als een voorliggende voorziening en dan kan er geen gebruik worden gemaakt van ons gemeentelijke aanbod.

Uiteraard blijven we voortdurend kijken naar hoe we de werkwijze waar nodig kunnen verbeteren en nóg meer kinderen kunnen bereiken en blij maken.

Studiekern

Studiekern biedt studiebegeleiding voor kinderen die extra begeleiding nodig hebben. De dienstverlening heeft tijdelijk op afstand plaatsgevonden wegens corona, maar draait nu weer helemaal en naar behoren. Wegens succes en behoefte is Studiekern per september 2022 uitgebreid naar plaats voor 25 leerlingen. In 2022 zijn in totaal 28 kinderen begeleid. In de eerste helft van 2023 zijn in totaal 23 kinderen begeleid.

Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld

Per 1 januari 2023 geldt de nieuwe overeenkomst welke is opgesteld tussen de gemeente Echt-Susteren, Stichting Leergeld en Jeugdfonds Sport & Cultuur. Hierin is ook meegenomen de eerder genoemde verstrekking van laptop en fiets. De samenwerking duurt tot 1 januari 2025.

Regelmatig is er contact tussen Jeugdfonds Sport & Cultuur Limburg en de gemeente.

In 2022 zijn er in totaal 615 aanvragen geweest en zijn er 281 unieke kinderen mee geholpen. In 2022 is meer aandacht geschonken aan bovenstaande mogelijkheden door structureler informatie te verstrekken via de diverse kanalen van de gemeente. Denk hierbij aan artikelen in 't Waekblaad en het plaatsen van berichten op de sociale media kanalen van de gemeente Echt-Susteren. Daarnaast gaat de gemeente Echt-Susteren in gesprek met andere partijen, waaronder scholen en het lokale sportplatform, om mogelijkheden te bespreken om deze regelingen beter bij de doelgroep onder de aandacht te krijgen.

Het resultaat van de combinatie van extra aandacht aan de mogelijkheden én de versoepeling van de coronamaatregelen in Nederland is goed zichtbaar in de volgende cijfers:

2022	aanvragen	Aantal unieke kids
Jeugdfonds Cultuur	18	13
Jeugdfonds Sport	102	68
Stichting Leergeld	495	200

Eerste helft 2023*	Goedgekeurde aanvragen	Aantal unieke kids
Jeugdfonds Sport & Cultuur	49	36
Stichting Leergeld	190	119

- De cijfers over de 2^e helft van 2023 volgen in februari/maart middels de raadsinformatiebrief inzake armoedebeleid

Via de website www.samenvoorallekinderen.nl kunnen ouders en intermediairs snel en laagdrempelig een aanvraag doen voor een onderdeel van het Kindpakket.

- [VoorzieningenWijzer](#)

Binnen het preventieplatform werd vorig jaar de vraag gesteld waar men ergens terug kan vinden welke voorzieningen er zijn voor inwoners als het aankomt op armoede. Door de diverse crisissen van de afgelopen jaren (corona, Oekraïne, energiecrisis, inflatie) zagen met name partners als het Connect College en Meditta vaak 'verborgen' armoede, maar was het voor hen niet altijd duidelijk naar welke persoon of instantie kon worden doorverwezen. Dit heeft geleid tot het implementeren van de VoorzieningenWijzer waarin alle regelingen op eenvoudige wijze beschreven zijn, en hoe op simpele wijze gebruik kan worden gemaakt van de regelingen. Daarnaast is een sociaal boekhouder aangesteld. Deze heeft als voornaamste taak inwoners bekend te maken met de diverse regelingen die er zijn op het gebied van armoedebestrijding. De wijzer is inmiddels digitaal ingevoerd en in september 2023 geïmplementeerd.

- Sport- en cultuurfonds Volwassenen

Eind 2022 zijn er gesprekken geweest met het Sport- en Cultuurfonds Volwassenen om de mogelijkheden voor Echt-Susteren in kaart te brengen. De financiële middelen die binnen de begroting van het preventieakkoord beschikbaar waren, bleken echter te weinig om dit goed binnen de gemeente uit te zetten en hier ook eventueel structureel uitvoering aan te blijven geven. Dit was immers de wens van het college. Daarom is besloten om af te wachten op de brede SPUK/GALA om te bekijken of we met deze middelen de kosten voor het Volwassenenfonds (gedeeltelijk) kunnen dekken. Dit wordt nu dus meegenomen in het plan van aanpak rondom het GALA. Het volwassenenfonds zou kunnen vallen onder het thema Gezondheid en Sociale basis - Terugdringen gezondheidsachterstanden waarvoor tot en met 2026 budget beschikbaar is.

Nb. Op 9 januari 2024 is door het college besloten om deel te gaan nemen aan het Sport en cultuurfonds Volwassenen. Hiervoor kunnen wij gebruik maken van een subsidieregeling van de provincie en een eenmalige impuls vanuit het ministerie van VWS

- Lokaal uitvoeringsplan laaggeletterdheid

Diverse acties werden afgelopen periode opgepakt. Zoals:

1. Communicatie gemeente afstemmen op taalniveau ontvanger
Er wordt in communicatie-uitingen gelet op de leesbaarheid van de berichten. Hier schakelen we met de afdeling Communicatie over, en dit gebeurt in ieder geval op de berichten die specifiek voor de doelgroep laaggeletterd en minima de deur uit gaan.
2. Sluiten van een regionaal Taalakkoord
In mei 2022 hebben de wethouders van de Midden-Limburgse gemeenten (MER + Leudal & Nederweert) en samenwerkingspartners het regionaal taalakkoord Midden-Limburg ondertekend. Dit geldt als startpunt om samen inwoners die moeite hebben met taal, rekenen en digitale vaardigheden te bereiken en te motiveren. De belangrijkste partners hierin zijn de Stichting Lezen en Schrijven, Menswel, De Domijnen en het Servicecentrum MER-Sociaal Domein.
3. Beschikbaar stellen van diverse lesprogramma's
De Domijnen en Menswel zijn onze informele taalaanbieders. Gilde doet het formeel taalaanbod.

- Connect/KinderKOOKschool

Het Connect College en de kinderKOOKschool hebben afgelopen jaar de samenwerking opgezocht door een tweetal projecten samen op te zetten. Doelstelling van de samenwerking was leerlingen van het (speciaal)basisonderwijs en voortgezet onderwijs kennis te laten maken met en leren over 'gezonde voeding':

- Wat is gezonde voeding?
- Hoe stel ik een gezonde maaltijd samen?
- Herkennen van gezonde voeding

Project 1

Kleuters maken kennis met gezonde voeding bij de Kinderkookschool i.s.m. leerlingen Connect College

Kleuters van het (speciaal)basisonderwijs maakten kennis met de kinderkookschool in Susteren. De kleuters kregen zowel theorie- als praktijk opdrachten, die in het teken staan van gezonde voeding. Tijdens de opdrachten werden alle zintuigen van de kleuters geprikkeld. Leerlingen van leerjaar 3 vmbo Connect College ondersteunden de activiteiten en hielpen in de begeleiding van de kleuters op locatie.

Project 2

Leerlingen groep 8 maken kennis met het bereiden van gezonde maaltijden op Connect College i.s.m. medewerkers van de Kinderkookschool

Leerlingen van het (speciaal)basisonderwijs (groep 8) volgden kooklessen op het Connect College. Leerlingen maakten kennis met het bereiden van verse producten, leerden het samenstellen van een gezonde maaltijd en mochten van de maaltijden genieten in het restaurant van het Connect College.

Dit project werd ondersteund door vrijwilligers van de kinderkookschool onder begeleiding van docenten zorg & welzijn van het Connect College. Leerlingen van leerjaar 3 vmbo begeleidde de leerlingen van het PO.

Het ging hierbij om 2 pilots die bijzonder succesvol zijn verlopen. Er wordt momenteel gekeken hoe hier vervolg aan kan worden gegeven. Verder wordt gekeken hoe de KKS en JOGG elkaar meer kunnen opzoeken voor samenwerking/afstemming. De activiteiten van de Kinderkookschool hebben immers veel raakvlakken met het JOGG thema Voeding.

- Meer bewegen voor ouderen

De Koepel Seniorenverenigingen organiseert wekelijks een scala aan beweegactiviteiten voor 50-plussers. Afgesproken is om in te zetten op een toename van deze activiteiten én van de deelnemers.

Bij de planning van de diverse beweeggroepen is constant aandacht geweest voor het streven naar volle groepen. Het starten van extra, nieuwe groepen stagneert op dit moment vanwege het gebrek aan voldoende opgeleide beweegleiders/-leidsters. Desalniettemin levert het MBvO programma een stevige bijdrage aan een gezonde leefstijl van ouderen.

- Koken tijdens seniorenactiviteiten

In onze huiskamers wordt een warme maaltijd geserveerd en in de gemeenschapshuizen zijn kookclubs actief. Omdat we zien dat ze een positief effect hebben op het voedingspatroon van ouderen én bijdragen aan het tegengaan van eenzaamheid, is vastgelegd in het uitvoeringsprogramma deze kookactiviteiten voor ouderen uit te breiden. De mogelijkheden rondom kookactiviteiten zijn besproken met de buurthuizen en de seniorenverenigingen geven aan dat ze het idee zeker toejuichen, maar door met name het gebrek aan vrijwilligers, geen mogelijkheden zien hier concreet actie in te ondernemen.

- Budgetkoken

In 2022 heeft de KKS via flyers kookactiviteiten/gratis workshop onder de aandacht gebracht bij bezoekers van de Voedselbank. Dit heeft echter niet geleid tot een activiteit (geen reacties). Op die flyer stond ook een aanbod voor de activiteit 'weer zin in koken', daar heeft 1 gezin op gereageerd, waarschijnlijk wel een gezin dat tot de doelgroep hoort.

Kookactiviteiten voor kwetsbare inwoners zoals allochtonen, laaggeletterden (via Opbouwwerk Menswel)

In samenwerking met de KKS is in Susteren de activiteit Samen koken Samen Eten, 1 x 14 dagen. De activiteit is tevens bedoeld voor alleenstaanden, mensen met een smalle beurs etc. Omdat het tijdstip voor sommige mensen niet handig is, is men inmiddels ook gestart met een lunch (1 x per maand) voor dezelfde doelgroep.

- Open Sportdag

In het kader van promotie van het Leisurpark In de Bandert vond in september 2022 een open sportdag plaats. Hier namen alle sportverenigingen van het park deel. Inwoners konden kennismaken met sport en beweging.

- Gezonde school

Met het landelijke programma Gezonde School helpt de GGD scholen een integraal, effectief en efficiënt preventieprogramma voor schoolgaande jeugd op te stellen.

Het streven is jaarlijks 2 nieuwe gezonde scholen te realiseren op het thema 'bewegen en sport' en 'voeding'. Met alle scholen uit het PO en met het Connect college is afgelopen jaar (2022) contact gelegd. Wat betreft Gezonde School staat het er op dit moment als volgt voor:

- Basisschool De Violier is Gezonde School, heeft het themacertificaat Welbevinden;
- Basisschool in 't Park is Gezonde School, heeft het themacertificaat Voeding;
- OBS De Springdonk is Gezonde School, heeft het themacertificaat Welbevinden.

Momenteel zijn er dus 3 gezonde scholen binnen onze gemeente.

- Het Connect College is nog geen Gezonde School, maar heeft wel de aanvraag ingediend. We zijn in afwachting van een reactie.
- OBS De Driepas is geen officiële Gezonde School in de zin dat ze geen themacertificaat hebben. Maar de school is wel aan de slag met Gezonde School thema's en activiteiten.
- BS De Bolleberg is geen Gezonde School, maar heeft wel de subsidieregeling Jong Leren Eten toegewezen gekregen. Ze zijn dus wel met het thema voeding aan de slag.

De overige scholen gaven aan wel interesse te hebben maar tegen praktische zaken aan te lopen, zoals te weinig capaciteit of te druk met het inhalen van de corona-(leer)achterstanden. Dit schooljaar (2023/2024) blijven we scholen actief benaderen om te bekijken of scholen meer ruimte hebben om dit op te pakken.

Gezondheidsmonitor

Elke vier jaar wordt door de GGD de gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen afgenomen. De monitor geeft inzicht in de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van Nederlanders van 18 jaar en ouder. De laatste monitor is in 2020 afgenomen. Om de effecten van Corona op de gezondheid en het welzijn inzichtelijk te krijgen is in het

najaar van 2022 een extra meting van de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen uitgevoerd: de Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022. De uitkomsten zijn medio 2023 gepubliceerd.

In het najaar van 2021 is een extra meting van de Gezondheidsmonitor Jeugd uitgevoerd: de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021. In november 2023 wordt een nieuwe meting van de Gezondheidsmonitor Jeugd uitgevoerd.

In onderstaande tabel een overzicht van de uitkomsten:

Volwassenen en ouderen

Thema	2020	2023 (extra Corona monitor)
Overgewicht	56,5%	56,1%
Armoede/rondkomen	9,4 %	17%
Eenzaamheid	48,9%	52,7%
Roken	16%	14,9%
Alcoholgebruik	5,9%	9,3%

Jeugd 13 – 25 jaar

Thema	2019	2022
Overgewicht	18%	17%
Roken	6%	3%
E-sigaret (ooit een e-sigaret gebruikt)	21%	Niet bevraagd
Alcoholgebruik	28%	28%
Psychische klachten	18%	23%
Stress	41%	34%

*Het percentage jeugdigen (13-25 jaar) met een gezond gewicht is de afgelopen jaren gedaald van 81% naar 74%.

* Het percentage alcoholgebruik onder jeugdigen is na een ingezette daling in 2015 gelijk gebleven. In klas 4 van het voortgezet onderwijs heeft 47% in de laatste 4 weken alcohol gedronken. De startleeftijd is 12,5 jaar. De commerciële beschikbaarheid (zelf kunnen kopen) binnen Echt-Susteren was 20%.

* De gemiddelde startleeftijd waarop jongeren roken is 13,1 jaar. Ruim 74% verkrijgt sigaretten via-via, het percentage commerciële beschikbaarheid binnen Echt-Susteren is 39%.

Kinderen 0 -12 jaar

Thema	2021	2022
Overgewicht Groep 2 basisschool	n.b.	10%
Overgewicht Klas 2 voortgezet onderwijs	16%	17%